

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/9180. számú

törvényjavaslat

**a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény
módosításáról**

Előadó:

**Szűcs Erika
szociális és munkaügyi miniszter**

Budapest, 2009. március

2009. évi ... törvény**a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény
módosításáról****1. §**

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„18. § (1) A társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatára annak, aki

- a) 1954. január 1-je előtt született, a betöltött 62. életév,
- b) 1954-ben született, a 62. életév betöltését követő 122. nap,
- c) 1955-ben született, a 62. életév betöltését követő 244. nap,
- d) 1956-ban született, a betöltött 63. életév,
- e) 1957-ben született, a 63. életév betöltését követő 122. nap,
- f) 1958-ban született, a 63. életév betöltését követő 244. nap,
- g) 1959-ben született, a betöltött 64. életév,
- h) 1960-ban született, a 64. életév betöltését követő 122. nap,
- i) 1961-ben született, a 64. életév betöltését követő 244. nap,
- j) 1962-ben vagy azt követően született, a betöltött 65. életév.

(2) Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki

- a) a születési évének megfelelő – az (1) bekezdésben meghatározott – öregségi nyugdíjkorhatárt (a továbbiakban: öregségi nyugdíjkorhatár) betöltötte, és
- b) legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- c) azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a)–b) és e)–g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(3) Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki

- a) az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- b) legalább tizenöt év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- c) azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi résznyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a)–b) és e)–g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.”

2. §

A Tny. 18/A. § (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A 62. életév betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a 60. életévét betöltött, 1950-ben született férfi és az az 59. életévét betöltött, 1952-ben vagy 1953-ban született nő, aki

a) legalább 40 év szolgálati időt szerzett, és

b) azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés *a)–b)* és *e)–g)* pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(2) Csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a 60. életévét betöltött, 1950-ben született férfi és az az 59. életévét betöltött, 1952-ben vagy 1953-ban született nő, aki

a) legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és

b) azon a napon, amelytől kezdődően a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés *a)–b)* és *e)–g)* pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.”

3. §

A Tny. 18/B. § (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően két évvel előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az az 1950. december 31-ét követően született férfi, valamint az az 1953. december 31-ét követően született nő, aki

a) legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és

b) azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés *a)–b)* és *e)–g)* pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(2) Az (1) bekezdés szerinti előrehozott öregségi nyugdíj összegét úgy kell meghatározni, hogy az öregségi nyugdíj összegét

a) annyiszor 0,3 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez, ha a jogosult az öregségi nyugdíjkorhatárnál legfeljebb egy évvel fiatalabb,

b) 3,6 százalékkal, továbbá annyiszor 0,4 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik az öregségi nyugdíjkorhatárnál egy évvel alacsonyabb életkor betöltéséhez, ha a jogosult az öregségi nyugdíjkorhatárnál több mint egy évvel fiatalabb.”

4. §

A Tny. 19. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„19. § (1) Aki a szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá egészségre különösen ártalmas munkát végzett, karkedvezményre a 8–8/C. §-ban foglaltak megfelelő alkalmazásával jogosult.

(2) A karkedvezményt szerzett személynek az öregségi nyugdíjkorhatárhoz képest az előrehozott öregségi nyugdíj annyi évvel alacsonyabb életkorban jár, ahány évvel korábban őt a karkedvezményre jogosultság nélkül az előrehozott öregségi nyugdíj megilletné. Az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság meghatározásánál a megszerzett szolgálati időt, a nyugdíjcsökkenés mértékének meghatározásánál pedig a megszerzett szolgálati időt, illetve az elért életkort a karkedvezmény időtartamával növelve kell figyelembe venni.”

5. §

A Tny. 53. § (1) bekezdése a következő második mondattal egészül ki:

„Az özvegyi nyugdíj feléledése során az özvegyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt a jogszerző halálakor hatályos jogszabályok alapján kell megállapítani.”

6. §

A Tny. 62. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„62. § (1) A tárgyév január 1-je előtti időponttól megállapított társadalombiztosítási nyugellátást – ideértve a 6. § (4) bekezdésében meghatározott ellátásokat és a baleseti járadékot is – a megállapítás naptári évét követően minden év január hónapjában az emelés évére tervezett

a) fogyasztói árnövekedésnek megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék tervezett növekedési üteme nem éri el a 2,0 százalékot,

b) fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset-növekedés 80 és 20 százalékos arányban súlyozott átlagának megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék tervezett növekedési üteme 2,0–2,9 százalék,

c) fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset-növekedés 60 és 40 százalékos arányban súlyozott átlagának megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék tervezett növekedési üteme 3,0–3,9 százalék,

d) fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset-növekedés 50–50 százalékos arányban súlyozott átlagának megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék tervezett növekedési üteme 4,0 százalékos, vagy azt meghaladó mértékű.

(2) A tárgyévi tervezett adatokat a Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló törvény állapítja meg.

(3) Ha a fogyasztói árak, az országos nettó átlagkereset vagy a bruttó hazai termék várható növekedése a tervezettől olyan mértékben tér el, hogy a nyugdíjak ezen adatok alapján történő emelése legalább 1 százalékponttal meghaladja a januárban végrehajtott emelés mértékét, akkor november hónapban – január 1-jére visszamenőleges hatállyal – kiegészítő nyugdíjemelést kell végrehajtani. Amennyiben az eltérés az 1 százalékpontot nem éri el, akkor november hónapban az egész évre járó különbözetet egy összegben kell kiutalni.

(4) A (3) bekezdés szerinti nyugdíjemelésnél a nyugdíjasok fogyasztói ár növekedésének – a tárgyév első nyolc hónapjának tényadataira alapozott – várható mértékét kell figyelembe venni, amennyiben az meghaladja a fogyasztói árnövekedés várható mértékét.

(5) Egyösszegű kifizetés esetén a kifizetett összeg egytizenkettődel a következő naptári év január hónapjában – az emelés végrehajtása előtt – a nyugellátás, a baleseti nyugellátás összegét meg kell növelni.

(6) Az Országgyűlés felhatalmazza a Kormányt, hogy a tényleges, illetőleg a várható makrogazdasági folyamatok és adatok ismeretében a szükséges feltételek megléte esetén további kiegészítő intézkedéseket tegyen.”

7. §

(1) Ez a törvény 2010. január 1-jén lép hatályba.

(2) A Tny.-nek e törvénnyel megállapított rendelkezéseit – a (3)–(4) bekezdésben foglaltak kivételével – a 2009. december 31-ét követő időponttól megállapításra kerülő nyugellátásokra és nyugdíjemelésre kell alkalmazni.

(3) Aki 2009. december 31-éig az öregségi teljes, illetve résznyugdíjhoz szükséges életkort betöltötte és az előírt szolgálati időt megszerezte, e jogosultságát bármikor érvényesítheti. Ebben az esetben öregségi nyugdíjkorhatárnak a Tny. 2009. december 31-én hatályos rendelkezései szerinti életkort kell tekinteni.

(4) Aki az előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételehez szükséges életkort betöltötte és szolgálati időt megszerezte (a továbbiakban együtt: jogosultságot szerzett), e jogosultságát – ha a jogosultságát 2007. december 31-ét követően szerezte, a Tbj. 5. § (1) bekezdés *a)–b)* és *e)–g)* pontja szerinti biztosítással járó jogviszony megszüntetésével – bármikor

érvényesítheti. A nyugdíjcsökkentésre a jogosultság megszerzésének időpontjában hatályos szabályokat és mértékeket kell alkalmazni. Egyebekben az előrehozott öregségi nyugdíj és a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj összegét azon rendelkezések szerint kell megállapítani, amelyek arra az időpontra alkalmazandóak, amelytől kezdődően a nyugellátást megállapítják.

(5) Aki a számára folyósított nyugdíja után 2009 novemberében tizenharmadik havi nyugdíjban részesült, annak a 2010 januárjára járó nyugdíját – a tárgyév januári rendszeres nyugdíjemelés végrehajtása előtt – a nyugdíj 2009. december havi összegének egytizenkettőszorosával, de legfeljebb 6 670 forinttal meg kell növelni.

(6) Ha a nyugdíjas 2009 novemberében több nyugdíja után részesült tizenharmadik havi nyugdíjban, azok összegét az (5) bekezdésben foglaltak szerint meg kell növelni azzal, hogy a növelés együttes összege nem haladhatja meg a 6 670 forintot.

(7) Az (5)–(6) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha
a) a 2009. január 1-je előtt megállapított rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj, valamint az özvegyi nyugdíj és árvaellátás feléled,

b) a nyugdíjas 2009 novemberében tizenharmadik havi nyugdíjban azért nem részesült, mert nyugdíjának folyósítása a 83/A–83/B. § alapján szünetelt.

8. §

(1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) a Tny.

aa) 6/A. §-a és az azt megelőző alcím,

ab) 7. §-a,

ac) 9–11/A. §-a, valamint a 9. §-t és a 10. §-t megelőző alcímek,

ad) 35. § (3) bekezdésében a „(7. §)” szövegrész,

ae) 53. § (6) bekezdése,

af) 65. § (2) bekezdésében a „–, továbbá a tizenharmadik havi nyugdíjról” szövegrész,

ag) 83/A. § (3) bekezdésének második mondata,

ah) 101. § (1) bekezdés *m)* pontja;

b) a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 4. § (1) bekezdésében „ , a tizenharmadik havi nyugdíj” szövegrész;

c) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)

ca) 4. § (1) bekezdés *a)* pont 4. alpontjában az „a tizenharmadik havi nyugdíj és” szövegrész,

cb) 32/B. § (1) bekezdés *a)* pontjában az „a 62. életévét, illetőleg” szövegrész,

cc) 32/B. § (1) bekezdés *b)* pontjában a „62. életévét, illetőleg” szövegrész;

d) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 34. § (5) bekezdés *b)* pontjában az „illetőleg a társadalombiztosítási öregségi nyugdíjhoz a Tny. 18. § (1) bekezdése szerinti húsz év szolgálati idő,” szövegrész és az „a Tny. 7. § (3) bekezdésének *b)* pontjában, illetőleg a Tny. 18. § (2) bekezdésében” szövegrész;

e) a nyugdíjak korrekciós célú emeléséről szóló 2005. évi CLXXIII. törvény 8. § (6) bekezdése.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

a) a Tny.

aa) 14. §-ában a „7. §-ban, illetőleg a 18. § (1)–(2) bekezdésében” szövegrész helyébe a „18. §-ban” szöveg,

ab) 66. § (1) bekezdés *a)* pontjában az „a 7. § szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szövegrész helyébe az „az öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

b) az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény *melléklete* IX. cím III/1. pontjában az „A 62. életévét” szövegrész helyébe az „Az öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

c) a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 87/A. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „hatvankettedik életévét” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

d) a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 19/A. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „hatvankettedik életévét” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

e) a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 37/B. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „hatvankettedik életévét” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

f) az Szt. 32/B. § (2) bekezdésében a „Tny. 7. § (4)–(5) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg;

g) a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény

ga) 13/A. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 7. §-ának (1), (4) és (5) bekezdésében” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvényben (a továbbiakban: Tny.)” szöveg,

gb) 13/B. § (1) bekezdésében a „Tny. 7. § (1), (4) és (5) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg;

h) a Tbj. 34. § (5) bekezdés *b)* pontjában a „Tny. 7. § (1) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg;

i) a Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény 13/A. § (3) bekezdésének első mondatában az „a 62. év feletti” szövegrész helyébe az „az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött” szöveg;

j) a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvény 30. § (3) bekezdésében a „Tny. 7. §-ának (1) bekezdésében vagy 18. §-ának (1) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg lép.

Indokolás

a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslathoz

Általános indokolás

Az idősödő társadalom nem csupán Magyarországon, de egész Európában az egyik legnagyobb hosszú távú társadalmi kihívást jelenti. A világgazdasági válság egyértelművé tette, hogy mind a rövidtávon elérhető megtakarítások, mind a nyugdíjrendszer hosszabb távú fenntarthatósága érdekében elkerülhetetlenül meg kell tenni a nyugdíjrendszer átalakítását biztosító további intézkedéseket is.

A Kormány jelen törvényjavaslatban (Javaslat) a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) módosításával olyan javaslatot tesz a nyugdíjkorhatár emelésére, amely hosszú felkészülési időt biztosít az érintett korosztályoknak, összhangban van a várható élettartam elkövetkező másfél évtizedben várható emelkedésével, és nem okoz aránytalan különbséget az egymást követő korosztályok számára. A nyugdíjrendszer hosszabb távú fenntarthatóságának egyik legfontosabb eszköze, hogy legalább a várható élettartam emelkedésével arányosan emelkedjen a nyugdíjkorhatár is. Az európai országok döntő többségében ma magasabb a nyugdíjkorhatár, mint hazánkban. A korhatár 2016. évtől – az 1954-ben született korosztálytól – születési évenként 4 hónappal emelkedik, majd a 2027. évben éri el – az 1962-ben született korosztállyal – a 65. életévet.

A nyugdíjba vonulás valódi korcentrumát emelik azok a 2006-ban már megkezdett intézkedések, amelyek arra ösztönzik a munkaképes korú embereket, hogy szabad elhatározásból, de józan számítás alapján később vonuljanak nyugdíjba. Ezt segíti elő a Javaslat is, amely szerint nem csupán a korhatár alatti nyugdíjazásnál, de a nyugdíjkorhatár betöltésekor is a nyugdíjazás előfeltétele legyen az adott biztosítási jogviszony megszüntetése. Ez sokakat megfontolásra fog késztetni döntésükben, mert nem biztos, hogy a nyugdíjba vonulás után újra az addigi anyagi feltételekkel kapnak munkát.

A válság rávilágított arra, hogy a tizenharmadik havi nyugdíj, mint a jövőben nyugdíjba vonuló generációk számára is szóló ígéret, nem tartható fenn. A Javaslat alapján 2010-től a tizenharmadik havi nyugdíj a 2009. évi szinten – az évi 80 ezer forintos összeghatár alkalmazásával – beépül a havi nyugellátásokba, de csak azoknál, akik 2009 novemberében részesülnek tizenharmadik havi nyugdíjban.

A Kormány kezdeményezi a svájci indexálás szabályainak átalakítását 2010-től. Az indexálás új, javasolt szabálya gazdasági visszaesések idején a korábbinál nagyobb biztonságot ad a nyugdíjasoknak, ugyanakkor a reálkeresetek emelkedéséből nem automatikusan, hanem a gazdasági növekedés ütemének függvényében biztosít többletet. Az indexálás nem tenné lehetővé, hogy a nyugdíjak a gazdaság lehetőségeit meghaladó mértékben növekedjenek, de biztosítaná, hogy gyors gazdasági növekedés mellett ne csupán megőrizzék, hanem növeljék is vásárlóértéküket.

A javasolt megtakarítások a 2008. decemberi konvergenciaprogramban bemutatott nyugdíjpályához képest 2012-re a GDP 0,5 százalékaival, 2020-ra a GDP 1,7 százalékaival, 2030-ra a GDP 2,5-2,6 százalékaival, 2050-re pedig a GDP 3-3,5 százalékaival mérséklék a nyugdíjkiadásokat.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A születéskor várható, illetve a 60 éves korban várható élettartam fokozatosan emelkedik, az aktivitási idő kitolódik. A Javaslat szerint a nyugdíjkorhatár a várható élettartam-növekedéshez igazodva fokozatosan emelkedik. A korhatáremelés elnyújtott, születési évjáratonként évente 4 hónapos emelkedést jelent. Az első érintett korcsoport az 1954-es születésűek. A korhatár 2016. évtől – az 1954-ben született korosztálytól – születési évenként 4 hónappal emelkedik, és 2027. évben éri el – az 1962-ben született korosztállyal – a 65. életévet.

A Javaslat szerint az öregségi teljes, és az öregségi résznyugdíj igénybevételének is feltétele lesz, hogy a nyugdíj-megállapítás napján a biztosítási jogviszony nem állhat fenn. A biztosítási jogviszony megszüntetésének előírásával megszűnik annak lehetősége, hogy a korhatár betöltését követően egyidejűleg változatlan szerződéssel munkavégzésre irányuló jogviszonyban és nyugdíjas státuszban is legyen a biztosított. A jogviszony megszüntetését követően, már nyugdíjasként új jogviszony létesítésére továbbra is lehetőség van. A cél annak ösztönzése, hogy a nyugdíjat akkor vegyék igénybe a jogosultak, amikor aktív pályájukat végleg be szeretnék fejezni.

A nyugdíjkiadási megtakarítás – alapvetően a korhatáremelés hatására – kb. 2030-ra eléri a GDP 1%-ának megfelelő mértéket, és tartósan érvényesül a 2050-ig vizsgált prognózisban.

A 2. §-hoz

A Javaslat tételesen felsorolja, mely évjáratokban születettek jogosultak csökkentés nélküli előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételére. A férfiak korhatáremelése 1998 óta mindössze két év volt, s az előrehozott öregségi korhatárunk változatlanul 60 év. A nők nyugdíjkorhatár-emelése jelentős, 7 év volt, s az előrehozott öregségi nyugdíjkorhatárunk soron következő lépéseként 2009-től 2 évvel, 57 évről 59 évre emelkedett. A nők esetében a fokozatosabb átmenet biztosítása érdekében, a jelenleg hatályos nyugdíjmérték-csökkentési szabály szerint vehetik igénybe az előrehozott öregségi nyugdíjat az 1952-ben és az 1953-ban születettek. A férfiaknál az 1950-ben születettek vehetnének igénybe utolsó korcsoportként csökkentés nélküli előrehozott öregségi nyugdíjat. A Javaslat az 1951-ben született nőkről azért nem rendelkezik, mert ők a Tny. jelenleg hatályos 9. §-a alapján előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra már 57 éves korukban, 2008-ban jogot szereztek, amelyek érvényesítését a Javaslat átmeneti rendelkezése is garantálja.

A 3. §-hoz

A Tny. 18/B. §-ának jelenleg hatályos rendelkezése szerint 2013-tól az öregségi nyugdíjkorhatár előtt igénybe vett előrehozott öregségi nyugdíjat a biztosításmatematikai összefüggéseknek megfelelően minden esetben csökkenteni kell. A nyugdíj összegében ugyanis ki kell fejeződnie annak, hogy a korhatárnál alacsonyabb életkorban nyugdíjazottak – rövidebb járulékfizetési időszak mellett – átlagosan hosszabb ideig részesülnek az ellátásban, mint azok, akik csak a korhatáron mennek nyugdíjba. A Javaslat ösztönző hatást fejt ki a nyugdíj későbbi igénybevételére, s ezzel a nyugdíjazási korcentrum emelésére.

Ezen célok érdekében az eredeti 2013. évi bevezetés helyett már 2011-től indokolt e szabályozás alkalmazása. Figyelemmel a korhatáremelésre vonatkozó javaslatra, 2014-től az előrehozott öregségi nyugdíjkorhatár is fokozatosan emelkedik, mindkét nemnél egységesen. A csökkentés nélküli előrehozott nyugdíj a társadalombiztosítás rendszerén belül egy olyan kedvezmény, amelynek időbeli korlátozását a világgazdasági válság miatt várhatóan csökkenő járulékbévételek kompenzálásának követelménye is megalapozza.

Ha az adott két korosztályban az érintettek fele átlagosan egy évvel elhalasztja a nyugdíjazását, akkor ez 15-20 ezer főt jelenthet, és átlagosan havi 100 ezer Ft nyugdíjat becsülve, mintegy 20 Mrd Ft nyugdíjkiadási megtakarítás jelentkezhethet. Az érintettek munkában maradása esetén járulékbévételek növekedés is van közel hasonló nagyságrendben.

A 4. §-hoz

A Javaslat biztosítja, hogy a korkedvezményre jogot szerzett biztosítottak a korkedvezményt és az előrehozott öregségi nyugdíjat együttesen igénybe vehessék, és a korkedvezmény igénybevétele miatt az előrehozott öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő számításánál ne kerüljenek hátrányos helyzetbe.

Az 5. §-hoz

A Javaslat biztosítja, hogy az özvegy a fokozatos korhatáremelés miatt ne essen el az özvegyi nyugdíjtól, hiszen a biztosított halálakor érvényes szabályok szerint arra várománya keletkezett.

A 6. §-hoz

Indokolt, hogy a nyugdíjemelés módszerében kifejezésre jusson a gazdasági növekedés üteme is. A GDP csökkenése, illetve kismértékű (2 %-nál kisebb) növekedése esetén a tisztán árkövető indexálás kerülhet előtérbe. Ez adott esetben a vegyes indexáláshoz képest nagyobb biztonságot is adhat az ellátottaknak, hiszen csökkenő, vagy minimális mértékben növekvő gazdaság esetén a reálbérek csökkenésének is nagyobb a valószínűsége, amit részben a vegyes indexálás a nyugdíjakban is érvényesítene. A lehetőségek keretei között megőrzendők a vegyes, ezen belül a svájci indexálás értékei, a nyugdíjak reálnövekedésben való részesítése. Ezért az ennél gyorsabb, a 2%-ot elérő gazdasági növekedés esetén, amikor a reálbér növekedési lehetőségei is nagyobbak, a vegyes indexálás a nyugdíjasok számára is biztosítja a reálnövekedés meghatározott hányadát.

2010-től a GDP csökkenése, illetve 2,0 %-nál lassúbb növekedése esetén a tisztán árkövető indexálás valósul meg. 2,0 és 2,9 % közötti növekedés esetén 80 %-ban ár- és 20 %-ban bérkövető indexálás, 3,0 és 3,9 % közötti növekedés esetén 60 %-ban ár- és 40 %-ban bérkövető indexálás lenne. 4,0 %-os vagy annál gyorsabb ütemű növekedés esetén pedig a mai (50-50 %-os arányú) ár- és bérindexálás alkalmazására kerülne sor.

A januári nyugdíjemelés tárgyévi tervezett makroparamétereken alapul, azonban évközi tényadatok és várható értékek alapján továbbra is mód van novemberben, januárig visszaható hatállyal kiegészítő nyugdíjemelésre.

A Kormány felhatalmazása változatlanul lehetővé tenné, hogy a tényleges, illetve várható makrogazdasági folyamatok által indokolt esetben, a szükséges gazdasági feltételek megléte esetén további kiegészítő nyugdíjemelésre kerülhessen sor.

A 39/1999. (XII. 21.) AB határozat szerint „a nyugdíjmelés mértékére, és annak megállapítási módjára vonatkozó alkotmányos kötelezettség sem az Alkotmány 13. §-a, sem 70/E. §-a alapján nem állapítható meg. Az Alkotmányból az államnak az a kötelezettsége vezethető le, hogy olyan nyugdíjmelési mechanizmust köteles működtetni, amely egyrészt biztosítja azt, hogy a gazdaságban zajló folyamatok, a megélhetési költségek jelentős változásai a társadalombiztosítási nyugdíjak biztosítási jellegét ne veszélyeztessék, másrészt garantálja a megélhetéshez szükséges ellátáshoz való jog érvényesülését. Nem alkotmányossági kérdés, hogy a jogalkotó e kötelezettségének milyen módon, a keresetek növekedésének vagy az infláció mértékének figyelembevételével tesz-e eleget.” A Javaslattal ezen alkotmányossági követelmény keretei között olyan szabályozási megoldásra tesz javaslatot, amely a jelenlegi szabályozásnál differenciáltabban, több makrogazdasági szempont figyelembevételével határozza meg a nyugdíjmelés mértékét.

A svájci indexálásnak a gazdasági növekedés ütemétől függő átalakítása 2030-ra a GDP 0,9 %-ának megfelelő, hosszú távú megtakarítást jelent.

A 7-8. §-hoz

A Javaslattal a tizenharmadik havi nyugdíj megszűnik. A gazdasági feltételeknek, a nyugdíjrendszer egyensúlyi kondícióinak a korábbi években prognosztizált és a jelenleg előre jelezhető hosszú távú alakulása közötti eltérések szerint a tizenharmadik havi nyugdíj, mint a jövőben nyugdíjba vonuló generációk számára is szóló ígéret nem tartható fenn. Az 1142/B/2004. AB határozat szerint a tizenharmadik havi nyugdíj mint „[a] nyugdíjasok anyagi támogatását jelentő többlettartást biztosító jogintézmény bevezetése önmagában nem alkotmányossági kérdés, így a törvényhozót – az Alkotmány rendelkezéseinek tiszteletben tartásával – széleskörű mérlegelési jog illeti meg a tekintetben, hogy bevezet-e, illetve fenntart-e ilyen juttatást.” Tekintettel arra, hogy a tizenharmadik havi nyugdíj fedezetét a központi költségvetés által a Nyugdíjbiztosítási Alap részére juttatott, államháztartáson belüli transzfer képezi, a világgazdasági válság hatására csökkenő állami bevételek, illetve az állami újraelosztás szintjének kívánatos csökkentése nem teszik lehetővé, hogy ezt a juttatást az államháztartás a ma abban nem részesülők számára a továbbiakban is finanszírozza.

Az intézkedés 2010-ben mintegy 10 Mrd Ft megtakarítást eredményez, és a következő években is – a jelenlegi szinten számba véve – évi 10 Mrd Ft-tal nő kb. 16-17 évig, az átlagosan nyugdíjban töltött időnek megfelelően. A GDP %-ában kifejezve tehát 2010-ben a kiadásmérséklés 0,04 százalék, és kb. 2017-2020-ra a GDP 0,4 %-át éri el a konvergenciaprogramban számított kiadási szinthez viszonyítva.

A szociális biztonság szintjének lehetséges mértékű megtartása érdekében a Javaslattal a tizenharmadik havi nyugdíj jelentette többletet megőrzi azok számára, akik 2009 novemberében részesülnek tizenharmadik havi nyugdíjban. Számukra a tizenharmadik havi nyugdíj egy hónapra jutó összege – a 2009. évi 80.000 forintos összeghatár alkalmazásával – 2010 január 1-től beépül a havi nyugellátás összegébe.

A további átmeneti rendelkezések a megszerzett jogok érvényesítését és a törvények koherenciáját biztosítják.